



ज्ञानगंगा घरोघरी

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ  
नाशिक — ४२२२२२

(C133) ग्राम रोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम  
Certificate Programme for Gram Rojgar Sevak

शिक्षणक्रम माहितीपुस्तिका

शैक्षणिक वर्ष: 2021-2022

## अनुक्रमणिका

१. केंद्राचा परिचय .....	३
२. शिक्षणक्रमाविषयी.....	४
२.१ शिक्षणक्रमाची गरज	
२.२ शिक्षणक्रमाची उद्दिष्टे	
२.३ शिक्षणक्रमाची संरचना	
२.४ अध्ययन पद्धती	
२.५ कालावधी	
२.६ माध्यम	
२.७ श्रेयांक	
३. ग्रामरोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C133) .....	६
३.२ प्रवेश पात्रता	
३.३ शिक्षणक्रम शुल्क	
३.४ मूल्यमापन प्रक्रिया	
४. नोंदणी प्रक्रिया .....	८
५. संपर्कसत्र आराखडा .....	९
६. अभ्यासकेंद्रे .....	११
६. विभागीय केंद्रे .....	१५
७. विशेष सूचना / संपर्कासाठी .....	१६

## १. विद्यापीठाचा परिचय

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाची स्थापना शासनाच्या २० व्या कलमान्वे १ जुलै १९८९ साली करण्यात आली. सामान्य माणसापर्यंत उच्च, तंत्र आणि व्यवसायिक शिक्षण पोहचविणे. त्यासाठी दूरशिक्षण आणि अत्याधुनिक संज्ञापन तंत्रज्ञानाचा वापर करून नवनवीन उपक्रमांद्वारे जास्तीत जास्त लोकांना शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात आणणे व विद्यापीठाला लोक विद्यापीठाचा दर्जा प्राप्त करून देणे, असा आहे. या विद्यापीठाचे ब्रीदवाक्य 'ज्ञानगंगा घोघरी' आहे.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र संपूर्ण महाराष्ट्र राज्य असून या विद्यापीठाची ८ विभागीय केंद्रे अमरावती, औरंगाबाद, मुंबई, नागपूर, नाशिक, पुणे, कोल्हापूर, आणि नांदेड या ठिकाणी कार्यरत आहे. या विद्यापीठाची २००० पेक्षा जास्त अभ्यासकेंद्र असून दरवर्षी साधारणपणे ६.५० लाख विद्यार्थी मुक्त विद्यापीठाचा फायदा घेत आहे. या विद्यापीठाने सेनादल, पोलीस, बंदिवान, घर कामगार, दिव्यांग, सफाई कामगार, औद्योगिक कामगार, सुरक्षा रक्षकांसाठी विशेष उपक्रम राबवीत आहे,

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचा जगातील 'मेगा युनिवर्स'च्या यादीत समावेश असून या विद्यापीठाला असोशिएशन ऑफ कॉमनवेल्थ युनिवर्सिटी या संस्थेकडून सन २०१९ मध्ये 'क्वालिटी ऑफ लाईफ' हे प्रतिष्ठेचे पारितोषिक प्राप्त झाले आहे. तसेच २००२ मध्ये 'अॅवार्ड ऑफ एक्सलन्स डिस्टन्स लर्निंग एक्सपिरिअन्स' हे पारितोषिक कॉमनवेल्थ ऑफ लर्निंग कॅनडा या संस्थेतर्फे देण्यात आलेला आहे.

## १. केंद्राचा परिचय

### सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्र

सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्राची स्थापना व्यवस्थापन मंडळाच्या ठरावानुसार डिसेंबर २०१० मध्ये करण्यात आली. शिक्षणापासून वंचित विशेष लक्ष्यगटांसाठी सामान्य, तांत्रिक, व्यावसायिक आणि रोजगार भिमुख शिक्षणक्रम उपलब्ध करून देणे तसेच विशेष लक्ष्यगटांकडे आत्मसात असलेली कौशल्ये तपासून प्रमाणित करून certify करणे. या उद्देशाने सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्राची स्थापना करण्यात आली.

सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्राने रस्ते परिवहन व सुरक्षा प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, ग्राम रोजगार सेवक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, सुरक्षा रक्षक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, सुरक्षा अधिकारी प्रगत प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, शेतकरी उत्पादक कंपनी व्यवस्थापन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम, मधुमक्षिका पालन कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम असे व्यवसाय व रोजगारभिमुख शिक्षणक्रम विकसित केलेले आहे.

## २. शिक्षणक्रमाविषयी

महाराष्ट्रात रोजगार हमी योजनेची सुरुवात आणि विस्तार चांगल्या पद्धतीने शास्त्रीय ज्ञानावर आधारित करण्यासाठी प्रशिक्षित ग्राम रोजगार सेवक असणे अत्यंत गरजेचे आहे. मनरेगाची कार्यपद्धती अधिक पारदर्शी व सक्षमपणे पार पाडण्यासाठी कौशल्यधिष्ठीत, उद्बोधन, प्रबोधनासाठी गरजधिष्ठीत शिक्षणक्रमाचे विकसन विद्यापीठाने केलेले आहे. मा. आयुक्त रोहयो नागपूर ह्यांच्या मार्गदर्शक सूचनांचा यात समावेश केलेला आहे. मनरेगा कार्यपद्धती सर्वकष सुलभपणे कार्यरत व्हावी या दृष्टीने ग्राम रोजगार सेवकांच्या दृष्टीत, वृत्तीत आणि प्रवृत्तीत सकारात्मक बदलांसाठी हा शिक्षणक्रम विकसित केला आहे. ग्राम रोजगार सेवकांबरोबरच मनरेगाची मनःपूत आवड असणारे शिक्षक, प्राध्यापक, जाणकार व्यक्ती, संशोधक ह्यांचेसाठीही हा शिक्षणक्रम उपयुक्त आहे असा विश्वास वाटतो. 'ज्ञानगंगा घरोघरी यशवाणी कानोकानी अनसंवाद पत्रिका मनोमनी' ही स्वयं-अध्ययनाची उज्ज्वल परंपरा साधणारा शिक्षणक्रम आहे.

### २.१ शिक्षणक्रमाची गरज

महाराष्ट्रात रोजगार हमी योजनेची सुरुवात आणि विस्तार चांगल्या पद्धतीने शास्त्रीय ज्ञानावर आधारित करण्यासाठी प्रशिक्षित ग्राम रोजगार सेवक असणे अत्यंत गरजेचे आहे. मनरेगाची कार्यपद्धती अधिक पारदर्शी व सक्षमपणे पार पाडण्यासाठी कौशल्यधिष्ठीत उद्बोधन, प्रबोधनासाठी गरजधिष्ठीत शिक्षणक्रमाचे विकसन विद्यापीठाने केले आहे. ग्राम रोजगार सेवकांच्या दृष्टीत, वृत्तीत आणि प्रवृत्तीत सकारात्मक बदलासाठी हा शिक्षणक्रम विकसित केला आहे. 'ज्ञानगंगा घरोघरी यशवाणी कानोकानी अनसंवाद पत्रिका मनोमनी' ही स्वयंअध्ययनाची उज्ज्वल परंपरा साधणारा ग्रामरोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम होय.

### २.२ शिक्षणक्रमाची सर्वसाधारण उद्दिष्टे

- ग्रामरोजगार सेवकांच्या क्षमता व कौशल्य विकसित करणे.
- ग्रामरोजगार सेवकांना स्वतःच्या जबाबदाऱ्या व कर्तव्याचे सखोल ज्ञान देणे.
- ग्रामरोजगार सेवकांना मनरेगा प्रत्यक्ष अंमलबजावणीचे सखोल ज्ञान देणे.
- मनरेगा कायदा, शासन निर्णय व शासनपरिपत्रके इ. ची माहिती देणे.
- ग्राम पंचायत, पंचायत समिती, व जिल्हा परिषदच्या प्रशासकीय यंत्रणेची तोंड ओळख.

### २.३ शिक्षणक्रमाची संरचना

#### (ग्राम रोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम - C133)

सांकेतांक	अभ्यासक्रम	श्रेयांक
GEN141	ग्राम रोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम — पाठ्यपुस्तिका १	६
GEN141	ग्राम रोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम — पाठ्यपुस्तिका २	
GEN142	ग्राम रोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम — कार्यपुस्तिका	२

## २.४ अध्ययन पद्धती

ज्या विद्यार्थ्यांना दररोज महाविद्यालयात जाऊन शिक्षण घेता येत नाही; तसेच अध्ययन करण्यासाठी पूर्ण वेळ देता येत नाही, अशा विद्यार्थ्यांसाठी मुक्त विद्यापीठाणे स्वतंत्रपणे अध्ययन पद्धती विकसित केली आहे. त्यात पुढील घटकांचा समावेश आहे

१. स्वयं-अध्ययनाधिष्ठित इ. पुस्तके.
२. तज्ज्ञ प्राध्यापकांचे संपर्कसत्रात मार्गदर्शन
३. अध्ययन कालांतर्गत मूल्यमापनाची सोय
४. आवश्यक तेथे प्रात्यक्षिकांची संधी
५. आभासी वर्गाची (Virtual Class Room) वेब रेडिओ 'यशवाणी उपलब्धता'
६. दृकश्राव्य केंद्र

या अध्ययन पद्धतीत विद्यार्थ्यांना केवळ अभ्यासक्रमाचा तपशील न देता, त्यावरील अध्ययन पुस्तकांचा संच E-Book स्वरूपात देण्यात येतो. प्रवेश शुल्कातच ही अध्ययन पुस्तके देण्यात येतात व ती विद्यार्थ्यांला स्वतःकडे कायम ठेवता येतात. ही स्वयं-अध्ययन E-Book पुस्तके अन्य पाठ्यपुस्तकांपेक्षा निराळ्या पद्धतीने लिहिलेली असतात. ह्या पाठ्यपुस्तकात एका वाचनात समजावून घेता येईल अशा प्रकारे विषयांची छोट्या छोट्या घटकांत विभागणी केलेली असते. उदा., उदाहरणे, आलेख, चित्रे, इत्यादींच्या सहाय्याने विषयांची मांडणी सुबोधपणे करण्यात येते. ह्या पुस्तकांची छपाई विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभपणे व्हावे या दृष्टीने करण्यात आलेली असते. जर त्याला काही प्रश्न सोडविता आले नाही, तर त्याने पुन्हा तो भाग पुन्हा वाचून उत्तरे मिळवावयाची असतात. एवढे करूनही काही प्रश्नांची उत्तरे मिळू शकले नाहीत तर ते प्रश्न नोंदवून ठेवावेत व अभ्यासकेंद्रावरील संपर्क सत्रात मार्गदर्शक प्राध्यापकांशी (संमंत्रक-Counsellor) चर्चा करून त्याची उत्तरे मिळविता येतात. विद्यार्थ्यांला आपल्या सोयीच्या ठिकाणचे अभ्यासकेंद्र निवडता येते. या अभ्यासकेंद्रावर प्रत्येक अभ्यासक्रमासाठी सामान्यतः सुट्टीच्या दिवशी वा कार्यालयीन वेळेनंतर संपर्कसत्रे घेण्यात येतात त्या त्या विषयातील तज्ज्ञ मार्गदर्शक ह्या संपर्कसत्रात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करतात. मात्र हे मार्गदर्शन केवळ व्याख्यानांच्या स्वरूपाचे असत नाही. मार्गदर्शकाकडून विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांची / शंकांची उत्तरे मिळवणे, कठीण विषयावर चर्चा-परिसंवाद घडवून आणणे, अंतर्गत मूल्यमापनाच्या माध्यमातून आपल्या प्रगती विषयी विद्यार्थ्यांला माहिती घेता येते. म्हणून संपर्कसत्रांना विद्यार्थ्यांनी उपस्थित राहावे.

विद्यार्थ्यांने वरील सर्व अध्ययन सुविधांचा जास्तीत जास्त उपयोग करून घेऊन स्वतःची अभ्यास पद्धती तयार करावी. आपल्याला मिळणारा वेळ लक्षात घेऊन मिळणाऱ्या वेळेचा नियोजनपूर्वक उपयोग करावा. केवळ पाठांतराद्वारे केलेला अभ्यास हा खरा अभ्यास नसून विषयांचे सुस्पष्ट आकलन होणे व त्याचा योग्य ठिकाणी उपयोग करता येणे हे चांगल्या अभ्यास पद्धतीचे मर्म आहे. त्यामुळे प्रात्यक्षिके व सराव यांवर भर देऊन विद्यार्थ्यांने अभ्यास करावा अशी अपेक्षा आहे. अभ्यास केंद्रावर कौशल्यावर आधारित प्रात्यक्षिकांचे आयोजन केले जाते.

## २.५ कालावधी

हा शिक्षणक्रम ६ महिने कालावधीचा आहे. परंतु जास्तीत जास्त २ वर्षांत पूर्ण करता येईल. २ वर्षांनंतर नोंदणी संपुष्टात येईल व पुन्हा पूर्ण फी भरावी लागेल.

## २.६ माध्यम

शिक्षणक्रमाचे माध्यम मराठी आहे. E-Book अध्ययन साहित्य मराठी माध्यमात असेल. प्रश्नपत्रिका मराठी माध्यमात मुद्रित असेल. तथापि, प्रात्यक्षिक, प्रकल्प व गृहपाठासाठी अध्ययनार्थींच्या सोयीनुसार मराठी, हिंदी व इंग्रजी माध्यमांची निवड करता येईल.

## २.७ श्रेयांक

सामान्यतः एका अभ्यासक्रमासाठी विद्यार्थ्यांला ३० ते ३५ घड्याळी तासांचा वेळ लागतो. मुक्त शिक्षणपद्धतीत या अध्ययनतासांचे मापन 'श्रेयांका' च्या परिमाणात केले जाते. ३० ते ३५ अध्ययन तासांचा अभ्यास म्हणजे १ श्रेयांक. या अभ्यासात अध्ययन पुस्तकांचे वाचन, टिपणे काढणे, मनन-चिंतन करणे, प्रश्नोत्तरे लिहिणे, संपर्कसत्रातील मार्गदर्शन, इत्यादींचा समावेश आहे.

८ श्रेयांकांचा म्हणजेच २२५ ते २४० अध्ययन तासांचा एक अभ्यासक्रम असतो. ग्रामरोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रमासाठी एकूण ८ श्रेयांकांचा अभ्यास पूर्ण करावा लागतो. ६ श्रेयांकाचा बौद्धिक व २ श्रेयांकाचा प्रात्यक्षिक पूर्ण करावा लागतो.

## ३. ग्रामरोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C133)

### ३.१ अभ्यासक्रम

#### पाठ्यपुस्तिका

#### मनरेगा कायदा व नियमांची ठळक वैशिष्ट्ये

घटक - १	मनरेगा अधिनियम वैशिष्ट्ये आणि मजूर हक्क
घटक - २	मनरेगा स्वरूप आणि मनरेगा रोहयोपेक्षा वेगळे
घटक - ३	समृद्ध महाराष्ट्र जनकल्याण योजना
घटक - ४	सामाजिक अंकेक्षण
घटक - ५	जिओ मनरेगा

## पाठ्यपुस्तिका-२

मनरेगा प्रत्यक्ष अंमलबजावणी कार्यपद्धती व ग्रामरोजगार सेवकांची कर्तव्ये

घटक - १	नियोजन आराखडा वेळापत्रक
घटक - २	गावविकास आराखडा
घटक - ३	मजूर सभा आणि मजूर अंदाजपत्रक
घटक - ४	गावाचे जल अंदाजपत्रक
घटक - ५	मनरेगा ई-मस्टर
घटक- ६	ग्राम रोजगार सेवक नियुक्ती कार्यपद्धती
घटक - ७	ग्राम रोजगार सेवक कर्तव्य व जबाबदारी
घटक - ८	ग्रामरोजगार सेवक मानधन आणि आचारसंहिता
घटक - ९	जॉब कार्ड वितरण व नूतनीकरण
घटक - १०	केस रेकॉर्ड व वर्क फाईल तयार करणे

## कार्यपुस्तिका

मनरेगा कार्यपुस्तिका व प्रकल्प

प्रात्यक्षिक क्र - १	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना गाव विकास आराखडा तयार करणे
प्रात्यक्षिकक्र - २	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनाच्या मजूर अंदाजपत्रक प्रक्रिया
प्रात्यक्षिक क्र - ३	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना लेखा परीक्षण प्रक्रिया
प्रात्यक्षिक क्र - ४	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनाची ई- मस्टर प्रक्रिया

### ३.२ प्रवेश पात्रता

- १० वी उत्तीर्ण किंवा मुक्त विद्यापीठाची पूर्वतयारी परीक्षा उत्तीर्ण
- वयाची १८ वर्षे पूर्ण

### ३.३ शिक्षणक्रम शुल्क

विद्यापीठ शुल्क : रु.६००/- (ऑनलाईन)
अभ्यासकेंद्र शुल्क : रु. ४००/- (अभ्यासकेंद्रावर भरावे)
एकूण शिक्षणक्रम शुल्क : रु. १०००/-

## ग्राम रोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम शुल्क विवरण तक्ता

अ. क्र.	शुल्काचे शीर्षक	शुल्क
(A)	मुक्त विद्यापीठ हिस्सा	६००
१	शिक्षणक्रम नोंदणी शुल्क	१००
२	शैक्षणिक शुल्क	२५०
३	परीक्षा/ मूल्यमापन व प्रमाणपत्र	२००
४	केंद्र विकसन व परिरक्षण	५०
(B)	अभ्यासकेंद्राचा हिस्सा	४००
१	अभ्यासकेंद्र प्रमुख	७५
२	संयोजक	७५
३	मार्गदर्शक प्राध्यापक	१५०
४	सहाय्यक	५०
५	शिपाई	२५
६	अभ्यासकेंद्रासाठी जागा वर्ग खोल्या, संगणक, इंटरनेट, किरकोळ खरेदी, स्टडी सेंटर, किरकोळ खर्च, आदर, आतिथ्य	२५
	एकूण शुल्क रु.	१०००

### ३.४ पुनर्नोंदणी

४.१ ग्रामरोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम ६ महिने कालावधी आहे. परंतु सदर शिक्षणक्रम जास्तीत जास्त २ वर्षांत पूर्ण करता येईल.

#### ४.२ शुल्क

= ६००/- + १५०/- रु. प्रत्येक विषय

#### ४.३ प्रक्रिया

- नोंदणीची मुदत संपल्यानंतर विद्यापीठ शुल्क भरून परत नोंदणी करता येईल.
- पुनर्नोंदणी फी ६००/- रु. प्रत्येक बौद्धिक आणि प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमासाठी शुल्क रु. १५०/- एवढ्या रकमेचे चलन बँकेत भरावे.



### ३.४. मूल्यमापन प्रक्रिया

संकेतांक	शिक्षणक्रम	श्रेयांक	परीक्षा	किमान	कमाल	बौद्धिक/ प्रात्यक्षिक	किमान	कमाल
GEN141	ग्राम रोजगार सेवक कौशल्य प्रमाणपत्र	६	अंतिम परीक्षा	४०	१००	अंतिम परीक्षा	३२	८०
						अंतर्गत चाचणी परीक्षा	८	२०
GEN142	शिक्षणक्रम	२	प्रात्यक्षिक	-	-	बहिस्थ	१७	५०

शिक्षणक्रम उत्तीर्ण होण्यासाठी बौद्धिक परीक्षेमध्ये १०० पैकी ४० गुण आणि प्रात्यक्षिक परीक्षेमध्ये ५० पैकी १७ गुण स्वतंत्रपणे मिळवणे आवश्यक आहे. अंतिम परीक्षेच्या निकालासाठी अंतर्गत आणि बहिस्थ दोन्ही परीक्षांचे एकत्रित गुण धरले जातील.

### ४. नोंदणी प्रक्रिया

- १) विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठाने निर्धारित केलेल्या ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिये प्रमाणे नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण करावी.
- २) ऑनलाईन नोंदणी प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर मिळालेली पावती अभ्यासकेंद्रावर दाखवून आपला प्रवेश निश्चित करावा.
- ३) nondani@ycmou.digitaluniversity.ac
- ४) प्रवेशासाठी प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस प्रथम प्राधान्य देण्यात येईल.
- ५) विद्यार्थ्यांसाठी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया प्रक्रिया १ जुलै २०२१ पासून सुरु होईल.

## 5. संपर्कसत्र आराखडा

### ग्राम रोजगार सेवक शिक्षणक्रम संपर्कसत्र वेळापत्रक

संपर्क सत्र क्र.	दिनांक	वार	वेळ	संपर्कसत्र
	10/10/2020	रविवार	<b>बौद्धिक</b>	प्रथम संपर्क सत्राचे उद्घाटन आपल्या परिसरातील मान्यवरांच्या हस्ते, अभ्यासकेंद्र फलकाचे उद्घाटन मुक्त विद्यापीठ म्हणजे काय? याविषयी माहिती देणे. मुक्त शिक्षण पद्धत, पारंपारिक आणि मुक्त शिक्षणपद्धतीतील फरक, परीक्षा पद्धत, संपर्कसत्र म्हणजे काय? याविषयी माहिती देणे, आयोजक आणि विद्यार्थ्यांना संपर्कसत्र आराखड्याचे वितरण इ. बुक डाऊनलोड करण्याबाबत मार्गदर्शन (एकापेक्षा अधिक शिक्षणक्रम असल्यास प्रथम संपर्कसत्र सगळ्यांसाठी समान असेल)
01	17/10/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	ग्रामरोजगार सेवक शिक्षणक्रम उद्घाटन
02	24/10/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक) 12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	मनरेगा कायदा, अंमलबजावणी रोहयो कायदा  नरेगा वेबसाईट बघणे
03	31/10/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)  12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	मनरेगाची वैशिष्ट्ये, रोहयो अधिनियम मनरेगा अधिनियम, मजूर हक्क व मजूर कल्याण सुविधा एका  ग्रामपंचायत मध्ये जाऊन बघणे
04	14/11/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	मनरेगा स्वरूप आणि मनरेगा रोहयो पेक्षा लेखा परिक्षण
05	21/11/2021	रविवार	12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	ग्रामपंचायत कार्यालयास भेट
06	28/11/2021	रविवार	12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	GEO मनरेगा App
07	05/11/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	अंतर्गत चाचणी परीक्षा
08	12/12/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	ग्रामरोजगार सेवक मानधन आणि आचारसंहिता, ग्रामविकासात ग्रामरोजगार सेवकाची भूमिका
09	19/12/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक) 12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	५ MIS तोंड ओळख  ग्रामपंचायत कार्यालयास भेट
10	26/12/2021	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	अंतर्गत चाचणी परीक्षा

11	02/01/2022	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	गावविकास आराखडा,
12	09/01/2022	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	मजूर सभा व मजूर अंदाजपत्रक, गावाचे जल अंदाजपत्रक
13	16/01/2022	रविवार	12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	एका गावात शिवार फेरीचे आयोजन करणे
14	23/01/2022	रविवार	12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	पंचायत समिती कार्यालयास भेट
15	30/01/2022	रविवार	12.30 ते 2.00 (प्रात्यक्षिक)	नरेगा कामास भेट व त्यावर अहवाल लेखन
16	06/02/2022	रविवार	11.00 ते 12.30 (बौद्धिक)	अंतर्गत चाचणी परीक्षा
17	13/02/2022	रविवार		<b>अंतर्गत चाचणी परीक्षा बौद्धिक 20 गुण</b>

आयोजित संपर्कसत्राच्या दिवशी शासकीय सुट्टी किंवा सन आल्यास तो अभ्यासक्रम पुढील संपर्कसत्राच्या दिवशी पूर्ण करून घेणे.

## ६. अभ्यासकेंद्रे

### Certificate Programme for Gram Rojgar Sevak (C133)

Sl. No.	Name of Study Centre	Study Centre Code	Detailed address of Study Centre	Name of the Coordinator of Study Centre	Email ID of the Coordinator of Study Centre	Mobile number of the Coordinator of Study Centre
1.	Netaji Subhashchandra Bose College Of Agriculture, Markhel	85198	A/P- Markhel, Nanded-Bidar Road, 431718	Mr. Ajinath Waghmode	nsbagrimarkhel@gmail.com ajinath63@gmail.com	9665116571 8767930174
2.	College Of Agriculture, Selu.	87139	Lokmangal Nagar, Raigad Corner,, Parbhani Road, 431503	Prof. Vaibhav Lipne	krushimahavidyalayaselu@gmail.com	8007697263
3.	Dr. Vithalrao Vikhe Patil Foundation's College Of Agriculture	51213	Wadgaon Gupta, Viladghat, P.O.- Midc	Dr. H. L. Shirsat	vikheagri@gmail.com hlshirsat@gmail.com	8554990236
4.	Dr. Gangadharrao Pathrikar College Of Agriculture, Pathri	21255	At/Post -Pathri Tq- Phulambri Dist- Aurangabad, 431111	Mr. V. G. Lajurkar	gpbscagri2015@gmail.com	9422214198 9403187126
5.	College of Agriculture, Amkheda	1578A	A/P. Amkheda Taluka. Malegaon Dist. Washim, 444503	Mr. Sagar Bhagat	collegeofagriamkheda@gmail.com. sagarbhagat473@gmail.com	8605099707
6.	Sau.Vasudhatai Deshmukh Krushi Tantra Vidyalay	11134	A/P Mundgaon Tq Akot Dist Akola, Mainroad, 444117	Mr.		
7.	Sant Gadgebaba Jr College Sonkhed Tq Loha Dist Nanded	85142	At Post Sonkhed Tq Loha Dist Nanded, Tq Loha Dist Nanded, At Post Sonkhed	Mr. S. B. Dhatriak	swapnildhatrak9@gmail.com	9561116702
8.	Kanisht Mahavidyalay College Khamgaon	65150	Khamgaon, Post Khamgaon, Dist. Barshi 413401	Mr. Chetan P. Damare	rcpymou65150@gmail.com	9767174890 9890390357
9.	Dr Sushilabai Deshmukh Higher Sec School Akola	11133	Dr Susbhilabai Deshmukh Hiegher Sec School Mothi Umari Akola, Mothi Umari Akola, 444005	Mr. Sandip Shelar	ycmousc11133@gmail.com	7385401193
10.	Arjuneshwar Higher Secondary School	22146	Sirsala Tq. Parli Dist Beed, Pohner Road, Sirsala, 431128	Mr.		
11.	College Of Management, Khamgaon	1392A	Behind St. Anns School, Shelgaon (U), Shegaon Road, Khamgaon, 444303	Prof. S. P. Jadhav	ycmousc1392a@gmail.com	9970275566
12.	Shri Chhtrapati Shivaji Vidya Vikas Mandal Kolegaon Sanchlit Tuljabhavani College Of Information Technology, Osmanabad	2667A	Near Sharad Pawar Highschool, Barshi Naka, Osmanabad, 413501	Mr. Sandip Damodar Bhandwale	tbcit2009@gmail.com sandeep.bhandwale@gmail.com	8329848337
13.	Adv.M.N.Deshmukh Arts, Science And Commerce College, Rajur ,Tal-Akole,Dist-A.Nagar	51214	Adv.M.N.Deshmukh Arts, Science And Commerce College, Rajur, Tal-Akole,Dist-A.Nagar, 42260	Prof. N. R. Lahamage	mndcollegerajur@gmail.com	9325747700

14.	P.S.G.V.P. Mandal's Art's, Science & Commerce College Shahada Dist Nandurbar	5221A	P.S.G.V.P. Mandal's Art's, Science & Commerce College Shahada Dist Nandurbar, 425409	Prof. S. P. Jadhao	ycmousc1392a@gmail.com	9960965566
15.	Swami Ramanand Teerth Adhyapak Mahavidyalaya Kandhar	8572A	At Balantwadi Post Ghodaj Tq Kandhar, Dist Nanded, 431714			
16.	Sharda S & S Sanstha Vidyanan Mahavidyalay Valwadi, Dhule (5299a)	5299A	Near Stadium, Air Port Road, Valwadi, Dhule	Mr. L. B. Nikam	shardasanstha@gmail.com	7972630107
17.	Vasantrao Naik Mahavidyalaya	2105A	Jalna Road, Cidco Aurangabad, 431001	Mr. Anil Jamkar	ycmousc2105a@gmail.com	9421687462
18.	Maharana Bahudeshiy Vikas Mandal Barshi.Sanchilit Y C M Mahavidyalaya Yadshi.	2668A	Yadshi, Latur Barshi Road, Yadshi 413508	Mr. Sunil Bansode	mbvmbarshe2017@gmail.com	9404900751 9529073131
19.	Late Bharatsinh Thakur Kala Vanijya Va Vidnyan Mahavidyalay, Jawala Ta. Arni Dist. Yavatmal	14117	At. Jawala Po. Jawala Ta. Arni Dist. Yavatmal, Khandala Road, 445105	Prof. A. B. Thakur	anantsinhthakur@gmail.com	9975379166
20.	Vahindar Education Society Mangrulpir	1579A	At Mangrul, Mangrulpir	Mr.		
21.	Success M Education & Social Welfare Society Manora	1580A	Sbi Road Naik Nagar Manora Tq Manora Dist Washim, 444404	Mr. Abdul Naveed Abdul Salam	naveedsuccess@gmail.com	9421746357
22.	Shri. Yamaidevi Bahudeshiy Vikas Mandal Barshi. Sanchilit Shri Chatrapati Sambhaji Raje Mahavidyalaya Pangri.	65160	Pangri, Yadshi Road Ta. Barshi Dist. Solapur	Mr. Prabhakar Bansode	Bsunil727@gmail.com	8329090464
23.	Seed India Knowledge Private Limited	54470	Flat No 04 Suvidhinath Co Op Hsg Soc, Opp Fire Brigade Station Shingada Talav Gadkari Chowk, 422001	Mr. Vivek Tamboli	seedindia.kpl@gmail.com vivektambolics@gmail.com	8928875451 8459733955
24.	Yuvasanwad Farmer Producer Company	12239	At Post Hingani Road Banosa, Sayog Nagar Tq Daryapur Dist Amravati, Hingani Road Banosa, 444803			
25.	Shri Datt Shishan Prasarak Mandal Hotala Tq Nagaion Dist Nanded	85150	AT Post Naigaon Dist Nanded, D B Patil Campous Naigaon Tq Naigaon Dist Nanded, 431709	Mr. L. V. Talve	sharadingale30@gmail.com	7387118777
26.	Late Digambarrao Bidnu Smark Samiti Bhokar Dist. Nanded	8576A	Tamsa Road Bhokar Tq. Bhokar Dist. Nanded, Tamsa Road Bhokar, Bhokar-431801	Mr. Radhakrishna Hoge	db.college@rediffmail.com	9405384251 8668836442
27.	Shri Shivaji Vidya Prasarak Sanstha's Bhausahab N.S. Patil	5277A	Deopur Dhule, 424001	Mr. Devidas B. Lohalekar	nashikrc5277a@gmail.com	9325985849

	Arts And M.F.M.A. Commerce College, Dhule					
28.	Yash Vocational Training Center Jafrabad	2393A	A/P. .Jafrabad, Ta.Jafrabad Dist.Jalna Maharashtra, 431206	Mrs. Dipali P. Joshi	hanumanjoshi13@gmail.com	8888746982
29.	Mata Ratneshwari Sevabhavi Shikshan Santha Zari's Shri Guru Govindsinghji Mahavidyalay	85222	At. Zari, Post- Vishnupuri, 431606	Mr.		
30.	Jalna College Of Social Work	2377 A	Near Jalna Sugar Factory Ramnagar, Nanded Highway, Mantha Road, Jalna-431203	Dr. Narsing A. Pawar	jcswjalna@gmail.com Narsingpawar2010@gmail.com	9403155998
31.	Ssvps Acs College Shindkheda	5297 A	Station Road, Near Bijasani Mangal Karyalay, Shindkheda	Mr. G. B. Borase	ycmssvps@gmail.com	7507243593
32.	Godavari Shikshan Mandal G.D Sawant Arts, Commerce & BCS College NASIK- 10	54427	Dattatry Valse Patil Vidyanagripathardi Road, Pathardi, Nasik., 422010	Mr.		
33.	Swaraj College Of Commerce And Computer Studies	62517	Sr. No. 3, Taljai Pathar, Dhankawadi, Pune - 411 043, 411043	Mrs. Swapnail A. Pawar	swarajcollege@gmail.com swapnalivkorhale@gmail.com	9922870007 8975231041
34.	Mandesh Mahavidyalaya,Junoni	65114	At-Junoni, Tal-Sangola, Dist-Solapur, On Miraj-Sangola Highway, 413307	Mr.		
35.	Sahyadri Samajik And Shaikshanik Sanstha Vinchure	54472	Shrishti Balakashram Gunjal Nagar, Deoala Nashik	Mr.		
36.	Om Gramanye Institute For Educational Excellence	62553	Ritika Complex, 2nd Floor, Narhe Road, Dhayri Phata, Pune-411 041, Narhe Road,, Dhayri Phata, Pune-411 041	Ms. Pratibha Korade	gramanye.institute@gmail.com	8788043805
37.	Shiv Chhatrapati Vocational Training Centre	53235	Deshmukh Nagar, Dhekusim Road, Amalner	Mr. Prathamesh M. Sonar	scvtc100419@gmail.com	8668451810
38.	Shri Nath Nangebaba Multipurpose Mandal	53231		Mr.		
39.	Arhant Education Society Chandwad	54473	Jadhav Shixanik Sankul,Manmad Road Chandwad Tal.Chandwad Dist.Nashik, 423101	Mr.		
40.	Prabhakar Foundation	65161	Shree Balwantrao Ghate Prashala, Yavali Road, 413412	Mr. Ketan Kakade	ghate@prabhakar-foundation.org	8412909534
41.	Junior College Khamgaon	65150	Khamaon, 413401	Mr. Chtan P. Damare	rcpymou65150@gmail.com	9767174890 9890390357
42.	Gurukrupa Adiwasi Mahila Shikshan Sanstha Sanchlit Maulikrupa Madhyamik Vidyalay Pachmauli	52166	Pachmauli Post Pinjarzadi Tal Sakri Dist Dhule, Tal Sakri, 424304	Mr.		
43.	Krishi Vigyan Kendra Sagroli, Dist Nanded	85209	At. Post. Sagroli, Shardanagar, 431731	Mr.		

44.	Manoharbai Patel College Of Agriculture	4643A	At Hiratola, Post Kalimati, 441801	Mr.		
45.	Sadguru College Of Agriculture Mirajgaon	51147	Nagar Solapur Road (Near Toll Plaza) Mirajgaon, Tal-Karjat Dist-Ahmednagar Pin414401, 414401	Mr.		
46.	H H Sri Sri Muralidhara Swamiji College Of Agriculture	54475	Loknete Vyankatraoji Hiray Marg, Behind K.B.H. Law College, Malegaon Camp.	Dr. P. K. Suryawanshi	mgv.agricollegemalegaon@gmail.com	9112180865
47.	Vivekanand Agriculture College Hiwara Ashram	1359A	Vivekanand Nagar Hiwara Ashram, Tq Mehkar, Dist Buldana 443301	Dr Subhash Pundlik Kalwe	vachiwara@gmail.com	9767897310
48.	Kai. Bhagubai Pingle Arts & Commerce Night College, Chakan	62549	A/P Chakan, 94/1B, Near Chakreshwar Temple	Dr. Shobha Ingawale	nsct2006pune@gmail.com	9850055155
49.	Dadasaheb Patil College Of Agriculture, Dahegaon	21258	At. Post. Dahegaon Tal. Vaijapur Dist. Aurangabad	Mr. P. R. Shelar	dpcagri99@gmail.com	9604536396

## ७. विभागीय केंद्रे

### १. अमरावती

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
अमरावती विभागीय केंद्र  
व्ही.एम.व्ही. रोड वलगाव,  
अमरावती - 444 604  
दूरध्वनी क्रमांक 0721-2531444

### २. औरंगाबाद

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
औरंगाबाद विभागीय केंद्र  
सर्व्हे क्र. 41, नंदनवन कॉलनी, छावणी,  
औरंगाबाद - 431 002  
दूरध्वनी क्रमांक 0240-2335798 / 2356826

### ३. मुंबई

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
मुंबई विभागीय केंद्र  
जगनाथ शंकरशेठ नगरपालिका शाळा,  
दुसरा मजला, फ्रेयर ब्रिज (दक्षिण), नाना चौक,  
ग्रँट रोड (पश्चिम), मुंबई - 400 007  
दूरध्वनी क्रमांक 022-23874186 / 23813256

### ४. नागपूर

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
नागपूर विभागीय केंद्र  
सुभेदार हॉल, विद्यापीठ क्रीडा क्षेत्र, लॉ कॉलेज  
कॅम्पस, अमरावती रोड, रविनगर चौक,  
नागपूर - 440 001  
दूरध्वनी क्रमांक 0712-2553724 / 25

### ५. नाशिक

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
नाशिक विभागीय केंद्र  
जुनी निगम इमारत, दुसरा मजला, नवीन पंडित  
कॉलनी, शरणपुर रोड, नाशिक- 422 002  
दूरध्वनी क्रमांक 0253-2317063

### ६. पुणे

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
पुणे विभागीय केंद्र  
शाहीर अण्णाभाऊ साठे शाळागृह, महानगरपालिका  
शाळा क्रमांक 5 (मुलांचे वसतिगृह), 654, सदाशिव  
पेठ,  
कुमठेकर मार्ग, पुणे - 411 030  
दूरध्वनी क्रमांक 020-24491107

### ७. कोल्हापूर

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
कोल्हापूर विभागीय केंद्र  
शिवाजी युनिव्हर्सिटी कॅम्पस, पोस्ट ऑफिस जवळ,  
विद्यानगर, कोल्हापूर - 416 004  
दूरध्वनी क्रमांक 0231-2607022

### ८. नांदेड

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे  
नांदेड विभागीय केंद्र  
श्रीमती. इंदिरा गांधी प्राध्यापक महाविद्यालय, लातूर  
फाटा, वासरणी रोड, नांदेड- 431 603  
दूरध्वनी क्रमांक 02462-259940 / 50



## ८. विशेषसूचना / संपर्कासाठी

सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्र  
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ  
ज्ञानगंगोत्री, गोवर्धन, गंगापूर धरणाजवळ,  
नाशिक - ४२२२२२, दूरध्वनी : (०२५३) २२३०३३५  
ई-मेल - [ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac)  
Website- <http://ycmou.digitaluniversity.ac>

प्रा. प्रकाश अतकरे, प्रमुख, शैक्षणिक व्यवस्थापन,  
सहयोग व विशेष उपक्रम केंद्र (CCSI)  
Mo. No: 9422247286  
E-Mail: [ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac)

श्री. कैलास मोरे, सहयोगी सल्लागार (CCSI)  
ग्रामरोजगार सेवक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C133)  
शेतकरी उत्पादक कंपनी व्यवस्थापन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C148)  
Mo. No: 9021422479  
E-Mail: [ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac)

श्रीमती. माधुरी खर्जुल, शैक्षणिक संयोजक (CCSI)  
सुरक्षा रक्षक प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C132)  
सुरक्षा अधिकारी प्रगत प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C134)  
Mo. No: 8668279088  
E-Mail: [ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac)

श्री. आकाश लाथड, शैक्षणिक संयोजक (CCSI)  
शेतकरी उत्पादक कंपनी व्यवस्थापन प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C148)  
Mo. No: 8446805391  
E-Mail: [ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac)

श्री. राहुल नवले, शैक्षणिक संयोजक (CCSI)  
मधुमक्षिकापालन कौशल्य प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम (C149)  
Mo. No: 8999980785  
E-Mail: [ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:ccsi@ycmou.digitaluniversity.ac)

### नोंदणीबाबत संपर्कासाठी

#### सहायक कुलसचिव

नोंदणी कक्ष य.च.म मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

Phone: (0253) 2230580

Email: [nondani@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:nondani@ycmou.digitaluniversity.ac)

परीक्षेसाठी अभ्यासकेंद्राची यादी विद्यापीठाच्या Website वर उपलब्ध करून देण्यात येईल.

### परीक्षेबाबत संपर्कासाठी

#### सहाय्यक कुलसचिव परीक्षा कक्ष-२

परीक्षा विभाग य.च.म. मुक्त विद्यापीठ

Phone: (0253) 2230058, 9403774548

Email: [borse\\_kb@ycmou.digitaluniversity.ac](mailto:borse_kb@ycmou.digitaluniversity.ac)